

การมีส่วนร่วมของประธานชุมชนตามหลักกัลยาณมิตร
ในการบริหารจัดการงานของกรุงเทพมหานคร
THE PARTICIPATION OF COMMUNITY HEADS ACCORDING TO
THE GOOD FRIEND PRINCIPLE IN BANGKOK

¹ณฐพนธ์ คงศิลา

¹Nathapon Kongsila

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahaculalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Nathapon_k@gmail.com

Received July 10, 2022; **Revised** November 2, 2022; **Accepted** December 1, 2022

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของประธานชุมชนตามหลักกัลยาณมิตรในการบริหารจัดการงานของกรุงเทพมหานคร โดยการบริหารจัดการงานด้วยหลักกัลยาณมิตรด้วยขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างความเชื่อมั่น คือ โดยนำหลักด้านปิโย จฏฐาเน นิโยชเย (สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการงานได้) โดยยึดหลักครองตน ครองคน ครองงาน ขั้นตอนที่ 2 เป็นตัวอย่างให้ดู โดยนำหลักด้านภาวนีโย (เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน) คือ การบริหารจัดการงานโดยเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน มีการใช้หลักความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และมีเมตตาธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสมอต้นเสมอปลายในการบริหารจัดการงาน ขั้นตอนที่ 3 เป็นครูให้เห็น โดยนำหลักด้าน วตตา จ (ชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) หลักด้านคัมภีรณจ กถ กตดา (ชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานที่ยากได้) การบริหารงานด้วยใจรักและเคารพในหน้าที่ของตนเอง ขั้นตอนที่ 4 แก้ปัญหาด้วยใจรัก โดยนำหลักด้านวจนกขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการบริหารจัดการงาน) กล่าวคือการบริหารจัดการงานในบางครั้งก็มีปัญหาที่แก้ไขและนำคำวิพากษ์วิจารณ์ของ

---

¹ นิสิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประชาชนมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่าง
ผาสุก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ประธานชุมชน/หลักกัลยาณมิตร/การบริหารจัดการงาน/
กรุงเทพมหานคร

Abstract

The participation of community heads according to the good friend principle in Bangkok metropolitan administration consists of the following steps. The first step is to build confidence using *Piyo Jatatane Niyochaye* (building confidence in work management) which focuses on managing oneself, people, and work. The second step is to be an example using *Pawaniyo* (a good example of work management) which focuses on honesty, fairness, compassion, generosity, and work management consistency. The third step is to teach using *Watataja* (clarifying work management problems), using *Kamapirayaja Katang Katata* (clarifying difficult work management problems), and managing with love and respect in one's own duties. The fourth step is to solve problems with love using *Wajanakakamo* (having a strong will in managing work). In work management, one should solve problems occurred using criticism from others to fix, improve, develop, and support people in the area to live with happiness.

Keywords : Participation, Community head, Good Friend Principle, Work management, Bangkok

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันนี้อำนาจหน้าที่ของประธานชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาชุมชนและเป็นตัวเชื่อมระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐในการสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐซึ่งจำเป็นต้องมีผู้ใหญ่บ้านคอยช่วยประสานงานกันซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยมีอำนาจหน้าที่ต่างๆในการบริหารปกครองเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในสังคมขึ้นโดยได้กำหนดอำนาจในหน้าที่และอำนาจประธานชุมชนตามพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457

ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของประธานชุมชนซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อถือและมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชุมชน จึงมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ในเรื่องการรับแนวนโยบายมาปฏิบัติเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่ประชาชนในท้องที่ประสบอยู่ นอกจากนี้บทบาทผู้นำที่สำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกประการหนึ่งก็คือการทำหน้าที่เป็นผู้ผลักดันแนวนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติระดับท้องที่ ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในท้องที่หรือชุมชนมีความรู้ในเรื่องการดำเนินชีวิต อีกทั้งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องที่หรือชุมชนได้ผลจริงๆ (สมนึก คำใจหนัก,2552)

บทบาทการมีส่วนร่วมของประธานชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมของประธานชุมชน ถือว่ามีความสำคัญมาก แม้ในปัจจุบันประเทศจะประสบกับวิกฤตการณ์โรคไวรัสสายพันธุ์ใหม่นามว่าโควิด โดยที่การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ยังคงปรากฏอยู่ แม้จะควบคุมไว้ได้ในระดับหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถของระบบสาธารณสุขไทย ความเข้าใจสถานการณ์ และที่สำคัญคือความร่วมมือจากภาคประชาชน แต่เนื่องจากโรคนี้ยังคงระบาดรุนแรงอยู่ในหลายประเทศและยังมีการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ตลอดจนการไปมาหาสู่ข้ามจังหวัดและการไม่นำพาต่อมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด อันแสดงให้เห็นถึงโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ ล่าสุด นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและ รมว.สาธารณสุข ลงนามในประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ฉบับที่ 3 และ 4 พ.ศ.2563 มีผลบังคับใช้แล้ววันนี้(14 มี.ค.2563) ซึ่งนอกจากจะมีผู้บริหารระดับสูงและเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขแล้ว ยังหมายรวมถึงข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ไม่ว่าจะเป็น ผู้ว่าราชการ

จังหวัด นายอำเภอ กำนันประธานชุมชน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยประธานชุมชน ฯลฯ รวมถึงข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ว่าจะเป็น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เพื่อร่วมบูรณาการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของไวรัสทุกพื้นที่ ทำให้บทบาทหน้าที่ของประธานชุมชนต้องมีเพิ่มมากขึ้นจากเดิมคือตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุขการศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 79 รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณธรรมของคนมีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดจนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัดอดออม มีจิตสำนึกมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรม (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: หน้า1-2) ดังนั้นประธานชุมชนจะต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดี จะต้องมีความวิญญูณของนักปกครอง กล่าวคือ มีความอดทนอดทนต่อความเหนื่อยยากเป็นผู้มีความเสียสละและเห็นประโยชน์สุขของราษฎรมากกว่าประโยชน์สุขส่วนตัว เป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริงอุทิศและทุ่มเทร่างกาย จิตใจให้กับงานในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างถูกต้อง อำนวยความเป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่นที่ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อรับฟังปัญหา และนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของ ราษฎรในหมู่บ้าน แจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ การปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์ หลักธรรมของบุคคลผู้มีความเกี่ยวข้องกันเป็นเครื่องมือ ในการปฏิบัติตนต่อกันจึงจะทำให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขในสังคมเอาไว้ 4 ประการด้วยกันซึ่งอยู่ในหมวดธรรมที่เรียกว่า "ฆราวาสธรรมธรรม 4" ซึ่งมีความหมายว่า ธรรมสำหรับครองเรือนหรือธรรมสำหรับผู้อยู่ครองเรือน มี 4 อย่างคือ 1) สัจจะ ความซื่อสัตย์ต่อกัน 2) ทมะ การฝึกตน 3) ขันติ ความอดทนอดกลั้น 4) จาคะการเสียสละ การแบ่งปัน มีน้ำใจจึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะเป็นแหล่งสำคัญในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ให้แก่ นักเรียนทุกคน ถ้าผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ต่อคนรอบข้างจะทำให้คนรอบข้างไว้วางใจไม่เกิดความระแวงต่อกัน แต่ละคนก็จะตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนได้เต็ม

ความสามารถ การงานที่ทำก็จะออกมาดีประสบความสำเร็จ ตามที่ตั้งเอาไว้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2554: 139) ดังนั้นประธานชุมชนต้องนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารงานในชุมชนคือหลักกัลยาณมิตรเพราะเป็นธรรมที่สร้างความสนิทสนมกลมเกลียวชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม เป็นธรรมที่สร้างความประพฤติควรแก่ฐานะทำให้ผู้ที่ไปปรึกษาเกิดความอบอุ่นเป็นที่พึ่งได้ เป็นธรรมที่สร้างความน่าเชื่อถือในฐานะที่เป็นผู้ทรงความรู้และภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เป็นธรรมที่ผู้พูดรู้จักพูดให้ได้ผล ชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรจะทำอย่างไร เป็นธรรมที่สร้างความอดทนให้แก่ผู้บริหาร คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาของประชาชน สามารถอธิบายเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจ และไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงใจไปในทางเสื่อมเสีย ดังนั้น จึงต้องการนำหลักกัลยาณมิตร มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อจะช่วยให้การทำงานหรือการบริหารจัดการงานประสบความสำเร็จ เสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่น จูงใจให้คนมาร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น และยังนำไปสู่การบริหารจัดการงาน สร้างวิสัยทัศน์ ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลักในการพัฒนาท้องถิ่นและเสริมสร้างจิตใจของคนในท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประธานชุมชนตามหลักกัลยาณมิตร

การมีส่วนร่วมของประธานชุมชนตามหลักกัลยาณมิตรในการบริหารจัดการงานของกรุงเทพมหานคร ผู้เขียนมองว่าควรควรบริหารจัดการงานด้วยหลักกัลยาณมิตร คือ 1. หลักกัลยาณมิตรในการให้บริหารจัดการงานของประธานชุมชน 1. ด้านปิโย (การให้บริหารจัดการงานเป็นที่น่ารักน่าพอใจ) 2. ด้าน ครุ (การให้บริหารจัดการงานอย่างมีคุณธรรมน่าเคารพ) 3. ด้านภาวนีโย (เป็นตัวอย่างที่ดีในการให้บริหารจัดการงาน) 4. ด้าน วัตตา (การชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) 5. ด้าน วจนักขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการให้บริหารจัดการงาน) 6. ด้าน คัมภีร์จะกะถัง กัตตา (สามารถชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานที่ยากได้) 7. ด้าน โน จัญฐาเน นิโยชะเย (สร้างความเชื่อมั่นในการให้บริหารจัดการงานได้) (พระพรหมคุณาภรณ์ ปอ. ปยุตฺโต, 2554) เนื่องจากประธานชุมชนมีบุคลิกภาพที่ดี มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยยิ้มแย้มแจ่มใส ประธานชุมชนมีการพูดได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะในการให้บริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีความกระตือรือร้นบอกวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ต่อประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีการรับฟังปัญหาและกล้าตัดสินใจอยากช่วยเหลือผู้มาติดต่อขอรับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีอ่อนน้อมถ่อมตนและมีความน่ารักกับผู้มาติดต่อขอรับบริหารจัดการงาน 2. ด้าน ครุ (การให้บริหารจัดการงานอย่างมีคุณธรรมน่าเคารพ) ประธานชุมชนมีความน่าเคารพ น่าศรัทธา

น่าเลื่อมใส ไม่มีเรื่องเสื่อมเสีย ประธานชุมชนมีความประพฤติดีมีความรู้ความสามารถเป็นที่พึ่งในการแนะนำได้ดี ประธานชุมชนมีความอดกลั้นต่ออามิสสินจ้างไม่ให้เกิดขึ้นในจิตใจ ประธานชุมชนมีความเชื่อที่ดีในการพัฒนาการให้บริหารจัดการงานประชาชนประทับใจในการมาขอรับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีใจจดจ่อแน่วแน่ในการให้บริหารจัดการงานคือ รู้ดี รู้ชั่ว รู้วัน รู้คร ใน การพูดคุยกับผู้รับบริหารจัดการงาน 3.ด้านภาวินิโย (เป็นตัวอย่างที่ดีในการให้บริหารจัดการงาน) ประธานชุมชนมีความรู้ดีในด้านการให้บริหารจัดการงานทันต่อความต้องการของประชาชนที่มา รับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีการสื่อสารใช้คำพูดและท่าทางปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ดี ประธานชุมชนมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การให้บริหารจัดการงานต่อสาธารณะได้ดี ประธานชุมชนมีการสร้างกิจกรรมในการบริหารจัดการงานที่น่าสนใจ สมเหตุสมผลต่อน้ำที่ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำเป็นอย่างดี ประธานชุมชนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีความประพฤติน่ายกย่อง 4. ด้าน วัตถุประสงค์ (การชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) ประธานชุมชนมีการให้คำปรึกษาที่ดีถึงเหตุและผลในการบริหารจัดการงานได้ดี ประธานชุมชนมีการพูดชี้แจงให้คำแนะนำเรื่องปฏิบัติไม่ถูกต้องแก่ผู้มารับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีการให้คำแนะนำขั้นตอนการให้บริหารจัดการงานเข้าใจชัดเจน เห็นจริงอย่างที่ที่ต้องการได้ดี ประธานชุมชนมีการแนะนำให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้รับบริหารจัดการงานอยากที่จะประพฤติปฏิบัติตามคำแนะนำ ประธานชุมชนมีการสร้างกำลังใจและส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ ผู้รับบริหารจัดการงานเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง 5. ด้าน วจนักขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการให้บริหารจัดการงาน) ประธานชุมชนมีความอดทนต่อการรับฟังคำอธิบายของบุคคลอื่นได้ดี ประธานชุมชนมีการให้ประชาชนถามปัญหาได้ในทุกเรื่องและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ประธานชุมชนมีการควบคุมอารมณ์ได้ดี ในระหว่างการให้บริหารจัดการงานหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่นได้ ประธานชุมชนมีการเปิดโอกาสให้ผู้ติดต่อขอรับบริหารจัดการงานซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจได้ ประธานชุมชนมีความกล้าแสดง ความรับผิดชอบเมื่อกระทำผิดต่อถ้อยคำอันไม่พึงปรารถนาต่อผู้มารับบริหารจัดการงาน 6. ด้าน คัมภีร์ฤ จะกะถิง กัตตา (สามารถชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานที่ยากได้) ประธานชุมชนมีการแนะนำชี้แจงขั้นตอนการบริหารจัดการงานได้อย่างละเอียดชัดเจน ประธานชุมชนแนะนำขั้นตอนที่มีสาระเป็นประโยชน์ต่อผู้ขอรับบริหารจัดการงาน ประธานชุมชนมีการแนะนำให้เข้าใจง่ายและมีวิธีการอธิบายที่ดี ประธานชุมชนมีความตั้งใจบริหารจัดการงานให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ในขั้นตอนการบริหารจัดการงานอย่างดีที่สุด ประธานชุมชนมีความสามารถขยายข้อความที่ยากให้ ง่ายแก่การเข้าใจได้ 7. ด้าน โน จัญฐาเน นิโยชะเย (สร้างความเชื่อมั่นในการให้บริหารจัดการงาน ได้) ประธานชุมชนมีการแนะนำผู้มารับบริหารจัดการงานไปในทางที่ถูกต้อง ประธานชุมชนมีการสร้างและส่งเสริมให้เกิดนิสัยที่ดีและป้องกันไม่ให้เกิดนิสัยที่ไม่ดีในการให้บริหารจัดการงาน

ประธานชุมชนมีการกระทำตนให้เห็นเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนผู้เข้ารับบริหารจัดการงานได้ดี ประธานชุมชนมีการบริหารจัดการงานตรงตามจุดหมายของประชาชนผู้เข้ารับบริหารจัดการงานได้ดี ประธานชุมชนมีการแนะนำประชาชนในเรื่องที่สมควรตามขั้นตอนการบริหารจัดการงานได้ดี โดยมีขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความเชื่อมั่น คือ โดยนำหลักด้านปิโย (บริหารจัดการงานเป็นที่พอใจ) และหลักด้านครุ (บริหารจัดการงานอย่างมีคุณธรรม) การดำเนินการทางด้านบริหารจัดการงานพยายามที่จะสร้างความเข้าใจและรู้ถึงความต้องการของประชาชน ตามบทบาทหน้าที่ในชุมชนจะสามารถดำเนินการได้ ร่วมกันคิดแนวทางการพัฒนาทุกระดับชั้น และพยายามแก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นที่พอใจของประชาชน ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสะดวก พยายามสร้างความเป็นกันเองกับประชาชนเพื่อที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ โดยที่พยายามเข้าถึงเข้าใจและพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามที่อำนาจทางด้านการบริหารจัดการงานจะดำเนินการได้ โดยบริหารจัดการงานอย่างมีเหตุผลมีความเป็นภาวะผู้นำของประธานชุมชน การบริหารจัดการงานของประธานชุมชนสร้างความเป็นภาวะผู้นำเพื่อที่จะให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการบริหารจัดการงาน สร้างความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงานโดยที่จะทำให้การดำเนินการโครงการต่างๆ แก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างมีสุจริตธรรม มีคามเอื้ออาทรต่อกันในการดำเนินการทางด้านการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ แก่ประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน พยายามเข้าถึงความเดือดร้อนของประชาชนและยึดความถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ ระเบียบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังนำหลักด้านโน จมฺฐาเน นโยชเย (สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการงานได้) คือ การบริหารจัดการงานของประธานชุมชนโดยสร้างความเชื่อมั่นนั้น ประธานชุมชนยึดหลักครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อที่จะให้ประชาชนมีความมั่นใจต่อตัวประธานชุมชนและช่วยคิดเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เจริญต่อไป ด้วยวิธีการนำเสนอโครงการต่างๆ ที่ประชาชนแต่ละหมู่บ้านต้องการแก้ไขและพัฒนาในส่วนของพื้นที่เขตชุมชนของตนเอง โดยให้ทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัยทุกอาชีพได้มีบทบาทนำเสนอแนวทางในการดำเนินการและการบริหารจัดการงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม พยายามสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนมีความมั่นใจต่อตัวประธานชุมชนในการจัดการและแนวทางการบริหารจัดการงานอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อเป็นการก้าวสู่รูปแบบการทำงานที่มีระบบแบบแผนและทันต่อเหตุการณ์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนคิดหาแนวทางพัฒนาโดยยึดหลักเสียข้างมากเคารพเสียข้างน้อย เป็นการพัฒนาชุมชนบ้านชัยโดยมีวิธีการที่ถูกต้อง พัฒนาคนในพื้นที่ให้มีแนวคิดแบบประชาธิปไตยเพื่อสนับสนุนท้องถิ่นนี้ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เป็นตัวอย่างให้ดู โดยนำหลักด้านภาวณีย์ (เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน) คือ การบริหารจัดการงานโดยเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน มีการใช้หลักความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และมีเมตตาธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสมอต้นเสมอปลายในการบริหารจัดการงาน โดยมีการปรับปรุงแก้ไขในการบริหารจัดการงานในส่วนที่มีข้อผิดพลาดแล้วส่งเสริมแนวทางการสร้างนโยบายขึ้นมาใหม่ให้เป็นรูปธรรม สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัย สร้างผลสำเร็จของงานโดยการดำเนินการให้ทันต่อเหตุการณ์ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของการบริหารจัดการงานของประธานชุมชน มีความคิดสร้างสรรค์ด้านการจัดการหรือมีแนวทางในการดำเนินที่สามารถเข้าถึงแหล่งชุมชนโดยการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ขั้นตอนที่ 3 เป็นครูให้เห็น โดยนำหลักด้านวตตะ จ (ชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) คือ การบริหารจัดการงานของประธานชุมชนพยายามที่จะชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานให้แก่ประชาชนทราบเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้โดยยึดหลักข้อกฎหมายเป็นสำคัญ พยายามพูดชี้แจงให้เข้ากับหลักความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน พูดอย่างเหมาะสม และรับฟังสิ่งที่ประชาชนนำเสนอ สามารถสื่อสารและเสนอความต้องการของประชาชนให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อให้งานและประโยชน์ที่จะดำเนินการเหล่านั้นสำเร็จได้ และมีความฉลาดในการพูด รอบรู้ ตามลำดับเหตุการณ์ รวดเร็วในการดำเนินการ พูดแล้วสามารถดำเนินการแก้ไขและพัฒนาให้เป็นรูปธรรมได้ สร้างความจริงใจในการพูดกับประชาชนเห็นใจ เข้าใจในสิ่งที่ประชาชนต้องการและพยายามส่งเสริมสิ่งเหล่านั้นให้สำเร็จประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม นอกจากนี้ยังนำหลักด้านคัมภีร์วจ กถ กตตะ (ชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานที่ยากได้) คือ การบริหารจัดการงานของประธานชุมชนเกี่ยวกับการชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานที่ยากนั้น ต้องดูสถานการณ์ ณ ขนาดนั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรในการที่จะชี้แจงเรื่องที่ประชาชนไม่สามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานเหล่านั้น และดูพื้นฐานของศักยภาพผู้ฟังว่าสามารถที่จะรับฟังปัญหาเหล่านั้นได้ดีหรือไม่ เมื่อต้องการให้ประธานชุมชนชี้แจงต้องมีข้อสงสัยมานำเสนอยืนยันในสิ่งที่จะให้ประธานชุมชนชี้แจงการบริหารจัดการงานเหล่านั้นให้แก่ประชาชนทราบ โดยประธานชุมชนสามารถพูดเรื่องที่ยากเหล่านั้นให้ประชาชนเข้าใจได้เป็นอย่างดีพยายามทำความเข้าใจอย่างเด่นชัดเกี่ยวกับการบริหารจัดการงาน ทำให้ประชาชนหายสงสัยได้โดยการชี้แจงด้วยหลักการและเหตุผลที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ รู้แนวทางในการที่จะเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่ยากให้ประชาชนเข้าใจอย่างมีระบบแบบแผนง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชนได้

ขั้นตอนที่ 4 แก้ปัญหาด้วยใจรัก โดยนำหลักด้านวจนกุขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการบริหารจัดการงาน) กล่าวคือการบริหารจัดการงานในบางครั้งก็มีปัญหาข้อติดขัดบ้าง เพราะประชาชนในเขตพื้นที่มีความคิดความต้องการที่แตกต่างกัน แต่ด้วยการบริหารจัดการงานในระบบประชาธิปไตยต้องยึดเสียงข้างมากในการดำเนินงานและเคารพเสียงข้างน้อย และยอมรับคำกล่าวเสียดสีของประชาชนโดยที่แก้ไขด้วยการบริหารจัดการงานต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรมทำให้ประชาชนยอมรับได้ มีการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และแยกแยะประเด็นต่างๆ ของข้อเท็จจริงสรุปประเด็นปัญหาเหล่านั้นแล้วชี้แจงให้ประชาชนทราบตามระเบียบของชุมชน ที่จะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ มองเห็นความต้องการของประชาชนโดยการสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการงานจัดการให้มีความมั่นคงหนักแน่นในการบริหารจัดการงานและดำเนินการตามเสียงข้างมากที่กำหนดไว้ นำคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

บทสรุป

การมีส่วนร่วมของประธานชุมชนตามหลักกัลยาณมิตรในการบริหารจัดการงานของกรุงเทพมหานครด้วยหลักกัลยาณมิตรคือ 1. หลักกัลยาณมิตรในการให้บริหารจัดการงานของประธานชุมชน 1. ด้านปิโย (การให้บริหารจัดการงานเป็นที่น่ารักน่าพอใจ) 2. ด้าน ครุ (การให้บริหารจัดการงานอย่างมีคุณธรรมน่าเคารพ) 3.ด้านภาวนีโย(เป็นตัวอย่างที่ดีในการให้บริหารจัดการงาน) 4. ด้าน วัตตา (การชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) 5. ด้าน วจนกุขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการให้บริหารจัดการงาน) 6. ด้าน คัมภีรญจะกะถัง กัตตา (สามารถชี้แจงปัญหาการให้บริหารจัดการงานที่ยากได้) 7. ด้าน โน จัญฐาเน นิโยชะเย (สร้างความเชื่อมั่นในการให้บริหารจัดการงานได้) ด้วยขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความเชื่อมั่น คือ โดยนำหลักด้านปิโย (บริหารจัดการงานเป็นที่พอใจ) และหลักด้านครุ (บริหารจัดการงานอย่างมีคุณธรรม) ในการดำเนินการทางด้านบริหารจัดการงานพยายามที่จะสร้างความเข้าใจและรู้ถึงความต้องการของประชาชน ตามบทบาทหน้าที่ในชุมชนจะสามารถดำเนินการได้ ร่วมกันคิดแนวทางการพัฒนาทุกระดับชั้น และพยายามแก้ไข้ปัญหาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นที่พอใจของประชาชน ประชาชนในพื้นที่ได้รับความสะดวก พยายามสร้างความเป็นกันเองกับประชาชนเพื่อที่จะทำให้ประชาชนเข้าถึงได้ โดยที่พยายามเข้าถึงเข้าใจและพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามที่อำนาจทางด้านการบริหารจัดการงานจะดำเนินการได้ โดยบริหารจัดการงานอย่างมีเหตุผลมีคุณภาพภาวะผู้นำของประธานชุมชน การบริหารจัดการงาน

ของประธานชุมชนสร้างความเป็นภาวะผู้นำเพื่อที่จะให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการบริหารจัดการงาน สร้างความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงานโดยที่จะทำให้การดำเนินการโครงการต่างๆแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างมีสุจริตธรรม มีคามเอื้ออาทรต่อกันในการดำเนินการทางด้านการบริหารจัดการงานด้านต่างๆ แก่ประชาชน ส่งเสริมการพัฒนาโครงการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นตัวอย่างให้ดู โดยนำหลักด้านภาวณียะ (เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน) คือ การบริหารจัดการงานโดยเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการงาน มีการใช้หลักความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม และมีเมตตาธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสมอต้นเสมอปลายในการบริหารจัดการงาน โดยมีการปรับปรุงแก้ไขในการบริหารจัดการงานในส่วนที่มีข้อผิดพลาดแล้ว ส่งเสริมแนวทางการสร้างนโยบายขึ้นมาใหม่ให้เป็นรูปธรรม สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัย สร้างผลสำเร็จของงานโดยการดำเนินการให้ทันต่อเหตุการณ์ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของการบริหารจัดการงานของประธานชุมชน มีความคิดสร้างสรรค์ด้านการจัดการหรือมีแนวทางในการดำเนินที่สามารถเข้าถึงแหล่งชุมชนโดยการแก้ไขปัญหามาให้ตรงจุดและทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ขั้นตอนที่ 3 เป็นครูให้เห็น โดยนำหลักด้านวตตะ จ (ชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานอย่างชัดเจน) คือ การบริหารจัดการงานของประธานชุมชนพยายามที่จะชี้แจงปัญหาการบริหารจัดการงานให้แก่ประชาชนทราบเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้โดยยึดหลักข้อกฎหมายเป็นสำคัญ พยายามพูดชี้แจงให้เข้ากับหลักความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการงานให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน พูดอย่างเหมาะสม และรับฟังสิ่งที่ประชาชนนำเสนอ สามารถสื่อสารและเสนอความต้องการของประชาชนให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อให้งานและประโยชน์ที่จะดำเนินการเหล่านั้นสำเร็จได้

ขั้นตอนที่ 4 แก้ปัญหาด้วยใจรัก โดยนำหลักด้านวจนกขโม (มีจิตใจหนักแน่นในการบริหารจัดการงาน) กล่าวคือการบริหารจัดการงานในบางครั้งก็มีปัญหาข้อติดขัดบ้าง เพราะประชาชนในเขตพื้นที่มีความคิดความต้องการที่แตกต่างกัน แต่ด้วยการบริหารจัดการงานในระบอบประชาธิปไตยต้องยึดเสียงข้างมากในการดำเนินงานและเคารพเสียงข้างน้อย และยอมรับคำกล่าวเสียดีของประชาชนโดยที่แก้ไขด้วยการบริหารจัดการงานต่างๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรมทำให้ประชาชนยอมรับได้ มีการรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์และแยกแยะประเด็นต่างๆ ของข้อเท็จจริงสรุปประเด็นปัญหาเหล่านั้นแล้วชี้แจงให้ประชาชนทราบตามระเบียบของชุมชน ที่จะสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ มองเห็นความต้องการของประชาชนโดยการสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการงานจัดการให้มีความมั่นคงหนักแน่นในการบริหารจัดการงานและดำเนินการ

ตามเสียงข้างมากที่กำหนดไว้ นำคำวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก

เอกสารอ้างอิง

- คู่มือปฏิบัติงาน กำนัน ประธานชุมชน. (2557). *สำนักบริหารการปกครองท้องที่กรมการปกครอง*. โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน : กรมการปกครอง .
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 34. นนทบุรี: เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์
- _____. (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- เลขาธิการสภาการศึกษา.สำนักงาน. (2551).*แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) : ฉบับปรับปรุง*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมนึก คำใจหนัก. (2552). “*ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจพอเพียง*”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

